

dus van vóór 1340/48. Het vierendeel van de Nieupoort reikte niet tot de haven, strekte zuidwaarts niet verder dan de noordzijde van het kerkhof (Grootte kerkplein), grensde daar aan het vierendeel van den Middeldam dat wel een betrekkelijk groote kade-lengte langs de haven had, met eenige primitieve haveninrichting (kraan), maar de bruggen die de landstad met de waterstad, het Nieuwland, verbonden, vielen buiten den Middeldam, lagen in Oost- en Westvierendeel, terwijl dit laatste aan het Spui ook een kraan had.

Er blijkt dan uit het charter van 1373, dat in de tweede helft der 14e eeuw reeds drie bruggen over de haven lagen: twee voor het Oost- een voor het West-Nieuwland¹⁾, wat stellig duidt op toenemende belangrijkheid der stad aan het water sedert 1334, toen, zooals wij hiervoor zagen, het Oost-Nieuwland ten deele nog onbedijkt was. Maar ook het onderling verkeer tusschen de bewoners der vierendeelen, wijzende op meer intensieve bebouwing der landstad, neemt blijkbaar zeer toe, want het aantal bruggen over de grachten die de vierendeelen scheiden, is reeds vrij beduidend en stijgt nog. En als blijkens de bijvoeging uit 1417 het Westvierendeel niet alleen te onderhouden krijgt de brug over de Vaert, maar ook de daarmede corresponderende brug achter de kerk, dan zie ik daarin het voldoen aan een nieuw opgekomen verkeers-eisch, vermoedelijk in het belang der kerkgangers. De aansluitende straatvakken (Krattensteeg en Bagijnestraat) behielden de geringe breedte van de meeste dwarsstraten van het oude Rotterdam.

Behalve de bruggen over de watering²⁾ (binnendijksloot: Torenstraat, Kipstraat, Achterklooster), welke de communicatie onderhielden in de richting noord-zuid met den Middeldam, het Oost- en Westeinde (de dijk: te zamen de geheele Hoogstraat van nu) en de heulen over de sluisvlieten

1) De Oest-Nieuwland brug (tusschen Hoofdsteeg en Korte Hoofdsteeg), de brug naast de steeg bij Vranck Tymmerman's huis, (Oost-Molensteeg) de West-Nieuwland brug. (Grootte Markt).

2) De Oest-Wagebrug (hol Goudschewagenstraat), de Oest-Stovebrug (vermoedelijk tegenover Schotschesteeg), de heul achter het Gasthuis (oude Stadhuis), de brug vóór de straat naast het Gasthuis en de West-Wagebrug (hol Weste Wagenstraat). Bovendien lag er een brug aan het zuidende van de Oppert over het Kerkewater.